

doški ljudski šoli (Komenskega ulice) v Ljubljani pod vodstvom c. kr. okr. šolskega nadzornika g. Ivana Tomšiča. — Poleg običajnih točec je na dnevnem redu:

1. Kako naj ljudski učitelj obravnava prirodno-

pisne sestavke šolskih knjig, da doseže povoljni uspeh? Poročevalca: gg. Josip Novak in Viktor Jaklič.

2. Učiteljevo delovanje pred poukom in po pouku gledé šolskega pouka in discipline. Poročevalca: g. Francišek Schiffrer in gdé. Ivana Vidic.

Društveni vestnik.

Iz Ljubljane. (Darila «Narodni Šoli».) Visoki deželni zbor je med drugimi prošnjami za dobrodelne podpore tudi uslišal prošnjo «Narodne Šole» ter ji naklonil za l. 1892. veledušno darilo dveh sto goldinarjev. Društveni odbor radostno zabelezuje ta blagi čin ter se najtopleje zahvaljuje visoki zbornici in sl. deželnemu odboru, ki je po deželni blagajnici dal izplačati dobrodošlo podporo, da se nakupijo učila revnim šolam in ubogi šolski mladini.

Blagorodna gospa M. Giontini je «Narodni Šoli» zopet prepustila majhen klavir starejše vrste z naročilom, da ga odbor podari kaki ljudski šoli, kjer se šolsko, narodno in cerkveno petje goji, pa učitelj morda nima na razpolaganje kaknega instrumenta. Klavir je še dobro rabljiv, le tu pa tam kaka struna manjka in ubrači ga je treba. Kdor misli, da bi ga po namenu darovateljice mogel porabiti, naj se obrne do «Narodne Šole». Želeti bi bilo, da ga sprejemnik sam zna ubirati in kako malenkost popraviti. Oglasila sprejema odbor do 20. maj. srpana 1892.

Blaga gospa dobrotnica naj sprejme tem potem najsrčnejšo zahvalo. «Narodne Šole» odbor.

Četrta skupščina „Zveze slovenskih učiteljskih društev“ o binkoštih 1892 v Kranju. (Dolge.)

— V nedeljo zjutraj ob 8. uri je bilo zbrano učiteljsvo pri sv. maši v farni cerkvi. Po maši se je vršilo v čitalnični dvorani zborovanje delegatov.

G. predsednik prisrčno pozdravi 46 navzočnih delegatov, poudarja smoter «Zveze» ter poroča o njenem delovanju v preteklem letu. Med drugim je tudi omenil, da nas «Hrvatska Savez» pozivlja, da bi se pri razstavi tudi slovensko učiteljsvo udeležilo.

Potem poroča urednik g. M. Nerat o stanju društvenega glasila, katero je jako ugodno.

Blagajnik g. Iv. Lapajne nam naznani, da je društvo imelo 237 gld. 52 kr. dohodkov in 188 gld. 26 kr. stroškov; tedaj 49 gld. 26 kr. ostanka.

Volijo se trije odseki, kateri naj med letom delujejo in pri prihodnjem zborovanju potem poročajo in sicer:

1. Za Slomšekovo slavnost. (Predsednik g. Fr. Praprotnik.)

2. Za šolsko vrtnarstvo. (Predsednik g. Ribnikar in

3. Za učila. (Predsednik g. M. Nerat.)

Gg. tovariši naj pošljajo svoja poročila gg. predsednikom.

O času, kdaj bodi prihodnje zborovanje, se po mnogih predlogih sklene, da bodi prihodnji občni zbor «Zveze» o velikih počitnicah in sicer ob delavnikih.

V odbor se volijo gg.: Ribnikar Vojteh, predsednik; dr. Romih Tomaž in Ravnikar Jernej, podpredsednika; Lapajne Ivan, blagajnik; Gradišnik Armin in Repič Peter, tajnika. Odborniki gg. Kocbek Fr., Porekar Anton in Praprotnik Fr. za Štajersko; Bogatec Kristijan, Krajnik Ivan in Medvešček Peter za Primorsko; Jelenec Luka in Kovšca Marko za Kranjsko.

Ob 11. uri se prične glavno zborovanje. Navzočnih je bilo nad 70 tovarišev, med njimi 12 gosposkičin tovarišic.

G. predsednik v jako lepem govoru pozdravi navzočne, vsodbuja jih k resnemu in složnemu delovanju ter se posebno spominja dobrot presvetlega vladarja, katere nam je dal z zakonom, na katerega podlagi tudi mi sedaj zborujemo, in zato mu ves zbor zakliče trikrat nandušeni «živio!»

Odpošlje se tudi brzozajvka udanosti presvetlemu cesarju.

Prvi poroča o realijah g. dr. T. Romih v skoraj uro trajajočem res stvarnem govoru. Naposled se sprejmo naslednji predlogi:

1. Glavni razloček nove šole od stare je v tem, da se poučujejo v novi šoli tudi realije.

2. Učni jezik pri realijah je materni jezik.

3. Učiteljski pripravniki naj se učé realij v tistem jeziku, v katerem bodo kot učitelji poučevali.

4. Pouk iz realij je večinoma nazorni nauk.

5. Pouk iz prirodoslovja se naslanja večinoma na poskuse, prirejene s pripravnimi aparati.

6. Vsaka šola imej dobro izbrano zbirko fizikalnih aparatov.

7. Za učiteljske pripravnike naj se osnuje praktični tečaj, v katerem se bodo temeljito seznanili z najvažnejšimi fizikalnimi aparati ter se vadili pripravljati fizikalne poskuse.

Med predavanjem počastil je zbor č. g. dekan A. Mežnarec. G. podpredsednik ga predstavi kot prijatelja šole in g. dekan pozdravi zbor želeč učiteljsvu najboljši uspeh na vse strani.

Druga točka je bila: «O nadzorništvu slovenskih obrtnih nadaljevalnih šol.» Poroča g. Ivan Lapajne, ter končno predlaga, da naj «Zveza» vložijo prošnjo

na visoko ministerstvo z željo: «Nadzorništvo slovenskih obrtnih nadadjevalnih šol naj se izroči šolnikom slovensčine zmožnim.»

Ob 12. uri počastita učiteljstvo s svojim pohodom tudi gg. mestni župan Karol Šavnik in c. kr. notar Viktor Globočnik, katera sta bila srčno pozdravljena.

Končno g. predsednik zahvali udeležence za njihovo požrtvovalnost, mesto Kranj za sijajen vsprejem in posebno še g. župana, odbornike kakor tudi prebivalstvo ter jim zakliče trikrat «živio!».

Kakor se je zbor v začetku spominjal našega presvetlega vladarja, tako mu je tudi po dovršenem programu zaklical trikrat gromovito «Slavo!».

Ob 2. uri popoldne je bil banket, pri katerem je napitnica sledila napitnici. G. dr. Romih napil je presvetlemu cesarju, g. Fr. Praprotnik mestu Kranju, g. župan K. Šavnik učiteljstvu in napredku, g. Ravnikar kranjskim narodnim društvom, g. Ribnikar pripravljalnemu odboru, g. L. Jelenc se je zahvalil meščanstvu in narodnemu mestnemu odboru, g. notar Globočnik se je zahvalil v imeni narodnih društev in napil zavednemu učiteljstvu, g. Porekar damam, na kar se je gdč. Janja Miklavčič zahvalila ter napila učiteljski vzajemnosti. G. dr. Romih je napil novemu predsedniku, g. Štrukelj narodnemu učiteljstvu, g. L. Jelenc sodrugom iz Štajerskega in Primorskega. G. Porekar: Bog poživi vse one, koji so naši in čijih smo mi, koji bi radi, pak jih ni, tukaj biti, kjer smo mi. G. dr. Vilfan napil je slogi v «Zvezi», katere nam je tako potreba, ako pogledamo, da imamo moč le v sebi; kajti od drugod je nimamo, kakor jo imajo naši nasprotniki od najvišjega mesta, kar se je videlo pri zadnjem zborovanju nemškega «Schulvereina». Njegov govor je bil sprejet z burnim odobravanjem.

Došlo je mnogo brzoglavk iz različnih krajev.

Ob 1/26. uri šli so «Zvezniki» na pokopališče, kjer so položili venca na Preširnov in Jenkov grob. Pri prvem je jako ganljivo govoril g. Fr. Praprotnik, na kar se je zapela pesem «Nad zvezdami»; pri drugem pa se je spominjal g. Ravnikar umrlega pesnika, kateremu se je zapelo «Blagor mu, ki se spočije».

Ker je bilo v ponedeljek jako neugodno vreme, udeležilo se je le malo število izleta na Bled.

V resnici je vsak le težko zapustil prijazni in gostoljubni Kranj in gotovo se bode z veseljem spominjal veselih dnij, katere je preživel v starodavnem a narodnem mestu naše lepe Gorenjske. —n.

Iz postojnskega okraja. (Naše društvo). Odkar nam sl. vlada ni potrdila pravil o podpiralni zalogi, za katero se je največ trudil naš nanadomestljivi častni član g. J. Dimnik, deluje naše društvo bolj na tihem, skromno. Saj je tudi smoter njegovim denarnim sredstvom, dasi lep in vzvišen, vender samo resnoben, namreč: pomagati nepremožnim društvenikom po smrti, t. j. postavljati jim nagrobne spomenike.

Rekel sem «nepremožni»; pač brezpotrebna be-

sesta. Kdo od nas, če ga niso rojenice že ob rojstvu posule s cekini, kdo od nas, ki smo, tako pravijo, stanu primerno plačani, z bogati ob učiteljskem kruhu?

Po smrti ostane učitelja-trpinu to, kar je imel v življenji: trujeva pot je bila prej pred njim, dokončavši zemeljski tek je pa za njim. Kdo more od mnogobrojne družnice, ki jej čisto tudi najpotrebnejšega nedostaja, zahtevati, da postavi umrlemu očetu spomenik, dostojen njegovemu stanu? Pijeteta do rajnih, je sicer lepa reč, a vsakdanji kruh mora biti.

Torej dragi tovariši, osobito mlajši, katerih je še mnogo izven našega kroga, pristopite, podpirajte blagi namen. Tu lahko rečemo: exempla trahunt, ker starejši gg. tovariši so z malimi izjemami vsi udje društva in — kar največ velja — vsi redni plačniki. Ne vem, če moremo šteti v poseben ponos, da broji društvo od 60 učnih močij v okraju še ne 40 udov. To ni prav!

Marsikdo vpraša: kaj bode z denarjem? Res, imamo že primeroma lepo vsotico, s to — tako mislijo mnogi — mogli bi s časoma ustanoviti društveno posojilnico, ki bi posojala udom denar za male obresti.

Vrhu vsega je pa procvit okrajnega učiteljskega društva tudi znak zavednosti okrajnega učiteljstva.

Naše društvo bode imelo svoj redni občni zbor dne 7. maj. srpana t. l. v Št. Petra. V dan učiteljske konferencije se bode pobirala zaostala in tekoča letnina. Na zdar!

Blagajnik.

Iz Litijškega okraja. Litijško učiteljsko društvo je imelo svoje zadnje, izvanredno zborovanje v spomin 300letnice rojstva Jana Amosa Komenskega dne 19. vel. travna v Zagorji za Savo v prostorih g. M. Medveda. Zbralo se je v ta namen obilo učiteljev, učiteljic in tudi nekaj domačih in plujih šolskih prijateljev, med zadnjimi vrha rodoljuba preč. g. župnik Šent-Lamberski Ant. Brce, ki je tudi kot podpornik pristopil našemu društvu in Savske postaje načelnik g. Fr. Podkrajšek.

Društveni predsednik, g. J. Ravnikar otvoril zborovanje točno ob napovedani uri ter vse došlo iskreno nazdravi — sosebno pa častite goste in g. dr. Tom. Romiba, ki je prišel drage volje s Krškega k temu zborovanju.

Zadnjega zborovanja zapisnik prebere društveni tajnik g. J. Adlešič, ki se odobri brez ugovora. Dalje se poroča o društvenih stvaréh, kar zbor vzame na znanje.

O točki: «Komensky, učitelj narodov», je govoril Litijški nadučitelj, ki nam je kazal v kratkih potezah, da Komensky v resnici zasluži, da ga smatramo učiteljem narodov, kajti on je bil tako rekoč prvi, ki je postavil prava in zdrava pedagoška načela, po katerih se malo ne še dandanes povsodi poučuje . . .

«Lavtarjev računski stroj» je gospod dr. Romih prinesel s Krškega s seboj, o katerem je tudi prav temeljito in poljudno govoril. Pojašnjeval nam je prav dobro, v čem ima ta stroj prednost pred

ruskim. Za trud in izvrstno razpravo se je gospodu dr. Romiha v imeni društva zahvalil g. predsednik.

Naslednja točka je bila: «Šiba v šoli». Razpravljaj jo je prav dobro g. učitelj K. Matajec iz Smartnega. V svojem govoru*) je ostro bičal nekdanjo uporabo tega učnega pripomočka; ob njem pa tudi obojalo šolske naredbe, da so šibo popolnoma odpravili iz šol, ki bi za nepopoljšljivce in hudobneže še danes bila najboljšo vzgojno sredstvo . . .

Kot odposlanci za zvezno zborovanje se izberó gospica Kristina Demšar in gospoda J. Adlešič in J. Ravnikar.

Društveni predsednik nasvetuje, da naše društvo pristopi kot pokrovitelj k Ciril-Metodovi družbi, kar zbor po daljšem razgovoru jednoglasno sprejme. Potrebna vsota se nabere tekom štirih ali petih let, potem pa izroči društvu vodstvu v Ljubljani. S tem činom je naše učiteljstvo pokazalo, da ga prošinja pravo rodoljubje in stanovski ponos! Slava mu!

G. predsednik na to sklene zborovanje, zahvalivši se gospodoma poročevalcema, kakor tudi vsem drugim, ki so se udeležili tega zborovanja, s trikratnim «živijo in slava» na presvetlega vladarja.

Pri skupnem obedu v gostoljubni Medvedovi gostilnici smo slišali mnogo napičnic: na g. okr. glavarja, ki nas je počastil s svojo navzočnostjo; na g.

*) Ta razprava se priobči v jednej prihodnjih številkih «Učiteljskega Tovariša». Ured.

dr. Romiha, ki se je k nam potrudil z daljnega Krškega; napijalo se je gospicam učiteljicam, katere so prišle k zborovanju itd.

Po kosilu smo si pod vodstvom g. nadučitelja Plhaka še ogledali steklarsko tovarno in druge zanimivosti tega kraja. Upam, da to zborovanje vsem udeležencem ostane v trajnem in prijetnem spominu!

— r.

Iz Dolenjega Logatca. Glavno zborovanje «društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja logaškega» se bode vršilo letos v Rovtuh dne 7. mal. srpana ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopi z nastopnim sporedom:

I. Poročilo o društvenem delovanju in o 4. zborovanju «Zveze slovenskih učiteljskih društev» dne 4. in 5. roznika t. l. v Kranji.

II. Poročilo blagajnikovo in volitev treh pregledovalcev računov.

III. Volitev 5 udov v društveno vodstvo.

IV. Določitev letnega doneska za prave in podporne ude.

V. Volitev delegatov.

VI. O potrebi učiteljskih društev — govori g. V. R.

VII. Nasveti in želje.

Po zborovanju skupen obed. Gosti dobro došli!

K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Zglašati radi vožnje in obeda naj se pošiljajo g. V. Ribnikarju, nadučitelju v Dolenjem Logatcu.

Vestnik.

Najvišji dar. Presvetli cesar je podaril krajnemu šolskemu svetu v Kovorji 200 gld. podpore za zgradbo šole.

Osobne vesti. G. Anton Črnivec je stalno imenovan glavnim učiteljem na ženskem učiteljski v Gorici. — Gdč. Franciška Šmitik, ki je dobila službo na dvorazrednici v Smedniku, ostane na svojem mestu v Boštanj ob Savi. — C. kr. vadniški učitelj na učiteljski v Mariboru g. J. Levitschnigg je imenovan glavnim učiteljem na tem učiteljski. — Umirovljeni nadučitelj v Ribnici gosp. Jožef Raktelj je dobil zlati križec za zasluge. Častitamo! — Profesorji gg. Francišek Grdinič na višji gimnaziji v Ljubljani, Peter Wolsegger in Anton Riedl na nižji gimnaziji v Kočevju in Emanuel vitez Stauber na višji realki v Ljubljani so povišani v VIII. dijetni razred.

Umrla je dne 16. vel. srpana M. Valburga Gaurig iz reda sv. Ursule v Ljubljani, dolgoletna priljubljena učiteljica na vnanji nunski šoli. — Dne 20. vel. travna je umrl Viktor Žebre, učiteljski pripravnik prvega leta in dne 23. roznika R. Marolt, učiteljski pripravnik četrtega leta na učiteljski v Ljubljani. — V Škofji Loki je umrla dne 27. roznika M. Benedikta de Renaldy, dolgoletna prednica nunškega samostana, imejteljica zlatega križa s krono za zasluge. Umrla je bila kot ljubeznjiva vzgojiteljica

mladine in skrbna voditeljica sploh dobro znana. R. I. P.!

Zrelostno preskušnjo na ljubljanskem učiteljski delajo četrtoletniki: Ivan Benedičič iz Zeleznikov, Jožef Gabrovšek iz Planine, Engelbert Gangl iz Metlike, Kornelij Igljič iz Kamnika, Karl Javoršek iz Mirne Peči, Anton Kos iz Prelesja, Martin Matko iz Bučke, Friderik Pretnar iz Ljubljane, Francišek Skutlj iz Velikih Lasič, Ivan Vozel iz Ponoviča; nadalje pomožni učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani g. Alojzij Sachs in gdč. Marija Kalan, gojenka uršulinskega samostana v Škofji Loki. — Za otroške vrtnarice delajo preskušnjo gdč. Eleonora in Marija Klobučar in Ernestina Oswald iz Ljubljane, za učiteljice ženskih ročnih del pa gdč. Marija Hinek iz Ljubljane, Franciška Koceli iz Škofje Loke in Marija Suchy iz Kamnika.

Na učiteljski v Koprnu delata zrelostno preskušnjo gg. Francišek Jaklič, pomožni učitelj na I. mestni šoli v Ljubljani in Jožef Gorečan, namestni učitelj v Ratečah.

V zadnji seji **c. kr. deželnega šolskega sveta** so se rešili nekateri sklepi vlandske deželne učiteljske konferencije (o šolskih vrtilih, o knjižnicah) in dokončali dve disciplinarni preiskavi. — G. Jernej Černe, začasni tretji učitelj na Grmu, nastopi svojo službo na Vrhniki; g. Ivan Ferlan pride z jednorazrednice v Zalem Logu na jednorazrednico v Tunjicah.